1642 ∞ 2025

Bir Temsilin Hikayesi

HÜSN-İ HAT - TEZHİP - MİNYATÜR

30 NİSAN-12 HAZİRAN 2025

BAŞAKŞEHİR BELEDİYESİ

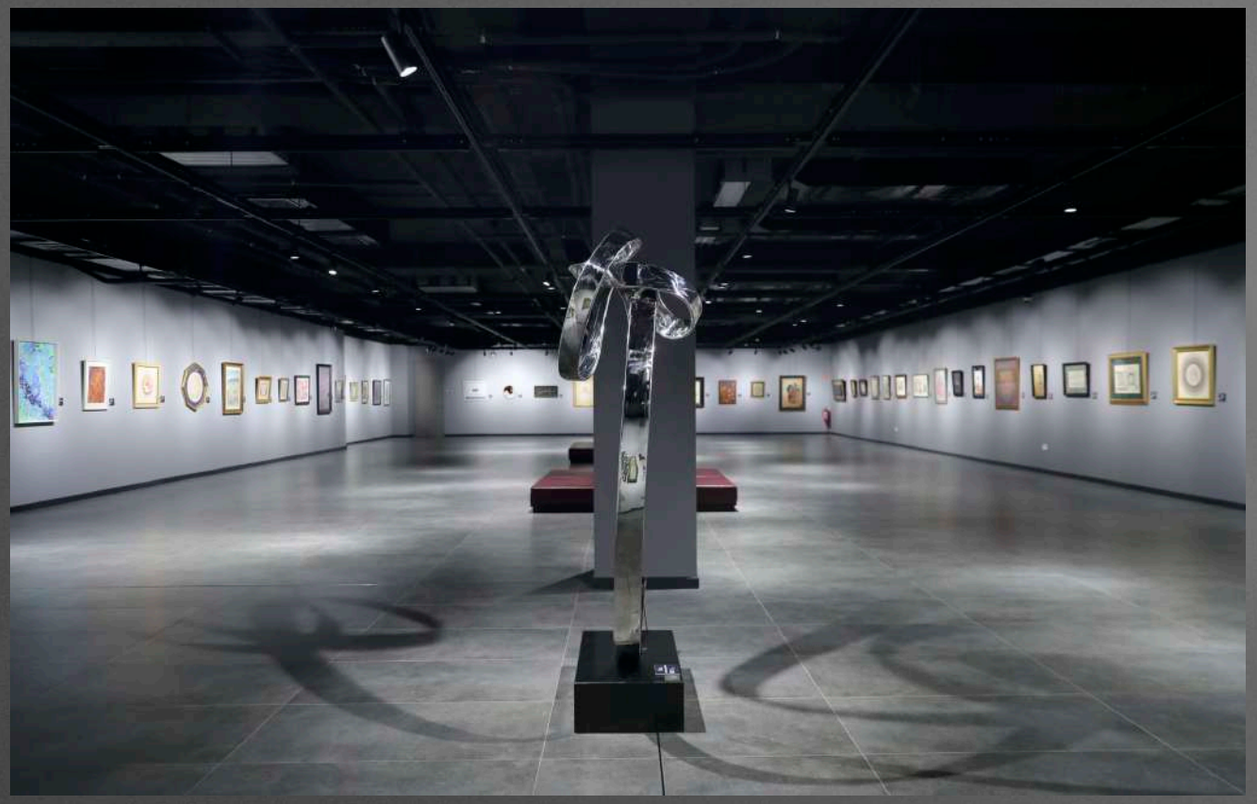
BAŞAKŞEHİR KÜLTÜR SANAT

ŞEHİR SANAT BAŞAKŞEHİR

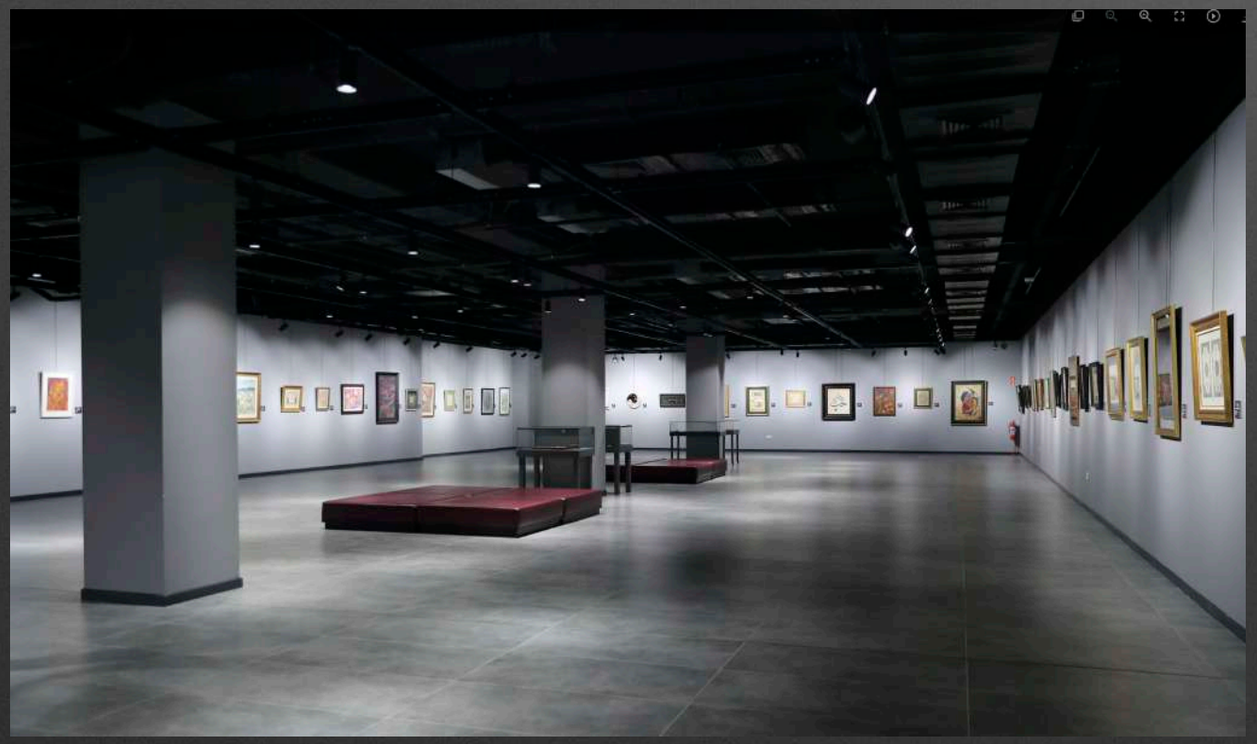
HÜSN-İ HAT
Abdullah Eren
Abdullah Hulusi Efendi
Abdurrahman Depeler
Ali Alparslan
Ali Toy
Aydın Ergün
Betül Sayın
Cemal Gündoğdu
Efdaluddin Kılıç
Emin Barın
Fatih Özkafa
Ferhat Kurlu
Fuat Başar
Gürkan Pehlivan
Hafız Osman
Halil İbrahim Umuç
Hamid Aytaç
Hasan Çelebi
Hilal Kazan
Hüseyin Gündüz
Hüseyin Hüsnü Türkmen
Hüseyin Öksüz
Hüsrev Subaşı
İsmail Hakkı Altunbezer
Kamil Akdik
Kazasker Mustafa İzzet Efendi
Kemal Batanay
Mahmud Celâleddîn Efendi
Mehmed Aziz Rifâî Efendi
Mehmet İşcan
Mehmet Memiş
Meliha Saral
Mustafa Halim Özyazıcı
Mustafa Parıldar
Necmeddin Okyay
Sami Efendi
Savaş Çevik
Sultan Aydın
Tahsin Kurt
Zeki Korkut
TEZHİP
Ali Rıza Abasalt
Asiye Kafalıer Dönmez
Asuman Coşkun
Atilla Turgut
Ayşe Nurgül Kabasakal
Ayşenur Genç
Ayten Tiryaki
Banu Kaçkaner
Berrin Abbasoğlu
Betül Gündüz
Ebru Senanur Çağıl
Emel Türkmen
Esra Ecer Uzun
Faruk Taşkale
Fatma Rikkat Kunt
Füsun Oker Karagöz
Gülnihal Küpeli
Gülnur Duran
Hafize Subaşı Özkaya
Handan Akbulut
Hasan Türkmen
Hatice Kübra Uyan
Hatice Öztürk
Hürriyet Gençbay
İnci Ayan Birol
İsmail Hakkı Altunbezer
Kerim Siliırili
Neriman Siliırili
Mamure Öz
Mariye Turan
Melek Antel
Meral Cantürk
Meral Ilgaz
Mihriban Sözer Keredin
Muhsin Demironat
Mustafa Çelebi
Münevver Üçer
Nesrin Tekçe
Nilüfer Kurfeyz
Selim Sağlam
Orhan Dağlı
Özlem Gören
Semih İrteş
Sevgi İrteş
Süheyl Ünver
Tahsin Dündar Aykutalp
Tuba Asiltürk İlhan
Turay Selçuker
MİNYATÜR
Aysun Mirzaoğlu
Ayşe Tak
Betül Bilgin
Cahide Keskiner
Dürdane Ünver
Eda Erzurumluoğlu Tülek
Esin Uyar · Fatma Kesgün
Gülbün Mesara
Gülçin Anmaç
Hilal Arpacıoğlu
Hilal Başbuğ Yıldız
Leyla Kara
Nazmi Kişioğlu
Nilgün Gencer
Nuran Öztürk
Nusret Çolpan
Serap Zeliha Ektirici
Şehnaz Biçer
Ülker Erke
Yağmur Çam
Yakup Cem · Zehra Çekin

Bir Temsilin Hikayesi Sergisi

30 Nisan/12 Haziran 2025
Başakşehir/ İstanbul

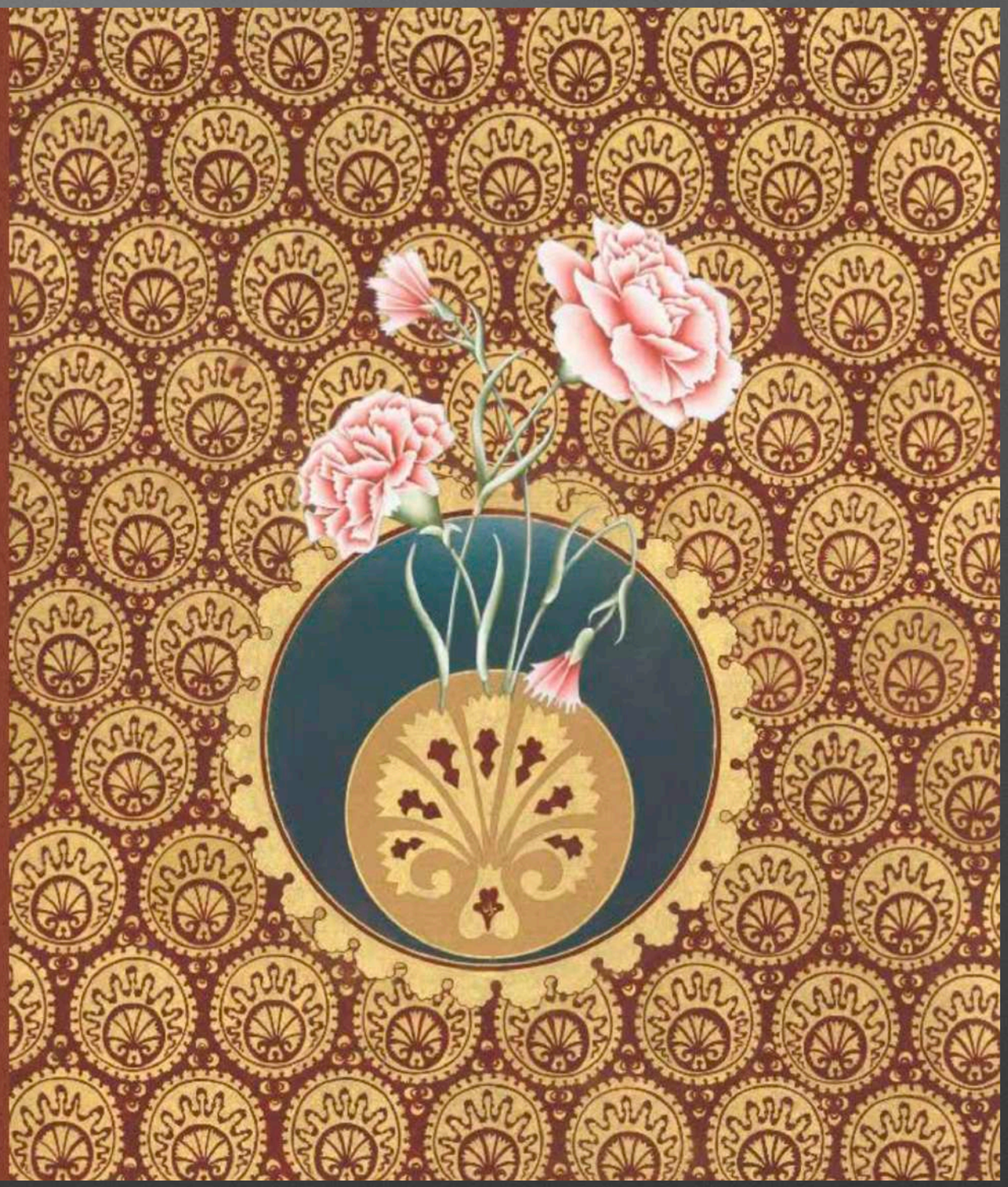
T.C. Başakşehir Belediyesi Adına Sahibi
Belediye Başkanı Yasin Kartoğlu

Proje Koordinasyon Kurulu
Başkan Yardımcısı Ömer Faruk Ay
Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Çağatay Özüer
Gelenekli ve Görsel Sanatlar Akademisi Koordinatörü Şükran Aydın

Küratör
Şükran Aydın

Proje Yürütücüsü
Melike Temiz Ayışın

Katalog Metni
Prof. Dr. Faruk Taşkale
Doç. Dr. Şehnaz Biçer
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Gündüz

Bu Katalog Nisan 2025 tarihinde "Bir Temsilin Hikayesi Sergisi" için İstanbul'da basılmıştır. Eserin yayın hakları Başakşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne aittir.
Yayının hiçbir kısmı, yazılı izin olmadan tamamen, kısmen veya değiştirilerek yayınlanamaz, iktibas edilemez, fotokopi dahil her ne şekilde olursa olsun elektronik veya mekanik yollarla kopya edilemez, bilgi olarak depolanamaz ve çoğaltılamaz.

Bir Temsilin Hikayesi Sergisi Katalog Metni

30 Nisan/12 Haziran 2025
Başakşehir/ İstanbul

Uygurlardan Osmanlıya Minyatür Sanatı

Doç. Dr. Şehnaz BİÇER

1250 yıl evvel 763 tarihinde Uygur Türkleri, Mani dinini resmi devlet dini olarak kabul ederek aslında yüzyıllar boyu farklı coğrafyalarda ve farklı kültürlerde sürecek bir sanata en büyük hizmeti yaptılar. Mani rahipleri savaşı yasaklayan dinlerinin öğretilerini anlatmanın en güzel yolunu seçtiler ve yazma eserleri daha cazip hale getirebilmek için resmettiler. Asya'nın orta kesiminde hala yaşayan bir toplum olan Uygurların geçmişteki sanatlarına ilişkin bu ayrıntısı, sonraki yüzyılların kitap sanatlarında yankılanmış ve bu örnekler minyatür sanatının bilinen prototipleri olarak tarihte yerini almıştır.

Orta Asya Uygur Türkleri

Maniheizm'in kurucusu Mani, M.S. 216'da Part eyaleti Asoristan'da doğar (Mülayim, 2004, s. 141). Dininden daha büyük şöhreti ressamlığıdır ve kendi yazdığı kitapları resmettiği bilinir. Ona inanan rahipleri, 600 yıl boyunca bu kutsal görevi devam ettirir ve bugünkü Doğu Türkistan topraklarına kadar minyatür sanatını götürürler. Mani'nin Mezopotamya topraklarında başlattığı resim üslubu, Mani rahipleri tarafından İç Asya'da 8-11. yüzyıla kadar Hun, Göktürk, Çin, Hint ve İskender'in Asya istilasıyla birlikte Yunan sanatının izlerini de taşıyarak gelişir (Arseven, 1983, s.2066).

İç Asya'daki resim üslubu şekillenirken, 7. yüzyıldan itibaren Arap yarımadasında İslam dininin kabulü ile birlikte önemli bir gelişme olur ve özellikle Abbasi halifelerinin hamiliğinde Kur'an-Kerim'in en güzel şekilde süslenmesine ayrı bir çaba gösterilir. Bu dönemde Bağdat yakınlarındaki Samerra kentinde güçlü bir resim okulu doğduğu, bu şehre İç Asya'dan Uygur sanatkârları gelerek resim geleneklerini de getirdikleri bilinir.

Dolayısıyla 3. yüzyılda ressam Mani'yle birlikte başlayan minyatür sanatı, 8-11. yüzyılda Uygur Türkleriyle İç Asya'da gelişirken, diğer taraftan Mezopotamya'da Geç Antik Doğu, Helenistik ve Roma mirasına sahip Abbasi (749-1258) halifelerinin koruyuculuğunda ayrı bir kol olarak şekillenir. Bu iki farklı coğrafyadan ve farklı kültürlerden beslenerek gelişen minyatür sanatı; 11. yüzyılda Selçuklu Türklerinin Mezopotamya'dan Suriye ve Anadolu'ya yayılmasıyla birlikte yeni bir üslup oluşturur.

Anadolu Selçukluları ve Timur Dönemi

11. yüzyılın başlarında Horasan'da devlet kuran Selçuklular kısa sürede geniş topraklara yayılır. Hükümdarları Melikşah'ın ölümünden sonra (1092) dört devlete ayrılır ve bunlardan Anadolu Selçukluları (1071-1279) 12. yüzyılın ortalarından sonra Konya, Kayseri, Diyarbakır, Mardin kentlerini sanat merkezleri yaparlar. Bu dönemden günümüze ulaşan en eski örneklerinden biri Süryaniceden Arapçaya çevrilen Dioskorides'in şifalı otlar hakkındaki "Kitabü'l Haşa'iş" adlı eseridir. Bu eserde Bizans resminin etkileri açıkça görülür. Dönemde ilmi eserlerin yanında sosyal hayatı yansıtan "Kelile ve Dimne" , "Hariri'nin el- Makamat'ı" gibi eserler de resmedilmiştir (Çağman, 1979).

13. yüzyılın başlarında Konya'da hazırlandığı anlaşılan Varka ve Gülşah adlı mesnevideki minyatürler Selçuklu devri saray hayatını, bunun yanı sıra göçebe çadır yaşantısını, adetleri, geleneklerini yansıtan birer vesika olarak değerlendirilebilmektedir. Minyatürlerin içinde yer alan figürler ise Selçuklu resim üslubunun başlıca örneklerini teşkil eder (Öney, 1992, s.138). Selçuklu minyatürlü yazmalarının özellikle figür tiplerinde, Uygur minyatürlerinin açık etkisi görülürken, figürler dini yapılarda da rahatlıkla kullanılmıştır. Anadolu Selçukluları kendisinden sonraki Osmanlı kültürünün kaynağı ve öncüsü olması açısından da büyük önem taşır.

1220'li tarihlerde İlhanlılar'ın hakim olduğu İran'da ise özellikle Moğol istilasıyla birlikte minyatür sanatında yeni bir tasvir tarzı ortaya çıkar ve Çin sanatına özgü bir teknikle çalışılmış minyatürler yapılır. İlhanlı sonrası Celâyirli devrinde (1340- 1432) Sultan Ahmed Celâyir'in zamanında ise önemli sanat merkezi Bağdat'tır. Şiraz da ise önce İnculların hamiliğinde (1303- 1357), 1353'ten sonra da Muzafferîler döneminde farklı minyatür üslupları gelişir (Mahir, 2005, s.111).

1370'de tarih sahnesine Timur adında büyük bir hükümdar çıkar ve kısa sürede kurduğu devlet geniş bir coğrafyaya yayılır. Ancak askeri başarısından ziyade Timur'un çocuk ve torunlarının hamiliğinde günümüze ulaşan ilim ve sanat kitapları çok daha büyük bir iz bırakır. Kurduğu devletin başkenti Semerkant'tır ve bu şehre Şam, Tebriz, Bağdat, Şiraz, İsfahan, Harezmî, Delhi ve Ankara savaşıyla birlikte de Osmanlı ve diğer beyliklerin sanatkârlarını davet eder. Timur devletindeki hükümdarların ortak özelliği hiç şüphesiz sanatsever kişilikleridir. Timurluların kuruluşundan yıkılışına kadar Timurlu vali ve hükümdarlarından Uluğ Bey Semerkant'ta, Baysungur ve Hüseyin Baykara Herat'ta, İskender, İbrahim ve Abdullah Sultan, Şiraz'da önemli sanat hamileri olurlar. Timurlu devri minyatür sanatında; Bağdat ve Tebriz atölyelerinin "Celayir Üslubu", Şiraz'da eski Muzafferilerin izlerini taşıyan "Şiraz Uslübu", Karakoyunluların Tebriz'i almasıyla birlikte Tebriz atölyelerinin etkisi, 1436- 1453 yılları arasında gelişen Şiraz ve Bağdat atölyelerinin oluşturduğu "Türkmen Üslubu", ayrıca Timur hükümdarı Şahruh'un Çin ile ilişkileri neticesinde Çin izlerinin etkisi görülür. Şüphesiz Hüseyin Baykara devrinde Herat'da Timurlu döneminin en önemli minyatür sanatkârı Bihzâd'tır.

Timur'un 1405'de ölümünden sonra 14. yüzyılın ikinci yarısında Van Gölü'nün çevresine yerleşmiş olan Karakoyunlu Türkmenleri (1350- 1467) Celayirlerin hâkimiyetine son verir. Karakoyunlu Devleti'nin en önemli sanat hamileri, Cihan Şah ve onun oğlu Pir Budak Sultan'dır. Pir Budak Sultan zamanında Şiraz'da onun hazinesi için hazırlanan seçkin eserler mevcuttur. Akkoyunlu Devleti (1467- 1500) Anadolu'da kurulan bir Türkmen beyliğidir ve hükümdarı Uzun Hasan, Timur'u Karabağ'da yenilgiye uğrattıktan sonra Herat'taki sanatkârları Şiraz'a getirmiştir. Sürekli yer değiştiren sanatkârlar farklı sanat görüşlerinden etkilenerek Karakoyunlu ve Akkoyunlu döneminde gelişen "Türkmen Üslubu"nu oluştururlar.

16. yüzyılda kuzey batı İran'a yerleşmiş olan Safevîler, Akkoyunlu Türkmenlerini yenerek Tebriz'i, sonra sırasıyla Şiraz, Horasan ve Herat'ı aldılar. Tebriz'de, Şah İsmail'in oğlu Şah Tahmasp zamanında, Şiraz'da ise 16. yüzyılda boyunca Safevî hükümdarlığında birçok minyatürlü yazma hazırlanmıştır. Şah İsmail 1510 yılında Herat'ı alınca, baş ressam Behzat'ı da Tebriz'e götürür (Arseven, 1973, s. 45). Şah Tahmasp, ilk yıllarının çoğunu Herat'da geçirir ve birçok eserin verilmesine destek olur. Safevî resmi, büyük edebiyat yapıtlarını bezemekle sınırlı kalmamış, 17. yüzyılda özellikle tek yaprak üzerine minyatürler de yapılmıştır. Bu dönemde en sevilen konular, güzel insanların idealleştirilmiş görüntüleri ve duygusal temalardır.

Osmanlı Devleti

Anadolu Selçukluları'ndan sonra Anadolu Beylikleri'nden biri olan ve Osman Gazi tarafından İznik'te kurulan Osmanlı Devleti'nin İstanbul'un fethine kadar geçen döneminden günümüze minyatürlü yazma kalmamıştır. Ancak kaynaklardan Edirne Sarayı'nda bir sanat atölyesinin bulunduğu anlaşılır. Sultan II. Mehmed'in İstanbul'u fethinden sonra İstanbul'a birçok yabancı sanatkâr davet edilmiş, bu sanatkârlar arasında Centile Bellini ve Constanza da Ferrara gibi ressamlar Osmanlı minyatür sanatının oluşmasında etkili olmuştur. Saray albümlerinden birinde Constanza da Ferrara'nın elinden çıktığı kabul edilen Fatih Sultan Mehmed'e ait bir portrenin olduğu ve devrin önemli minyatür sanatkârı Sinan Bey'in ve onun öğrencisi Şiblizade Ahmed'in de portre çalıştığı bilinir (Bağcı, 2006, s. 34-37). Bu dönemde başlayan Osmanlı padişah portreciliği 19. yüzyıla kadar etkin bir tür olarak devam eder.

Osmanlı Devleti'nde Fatih Sultan Mehmed sonrası Bayezid II ve Selim I devrinde saray atölyesine şarktan birçok nakkaş getirilmiştir. Edebi eserlerin resimlendiği ve şark minyatür üslûbunun tesirlerinin ağır bastığı bu devirde, Türk minyatür sanatı derleme bir vasıf arz eder. Saray atölyesinde, Yavuz Sultan Selim'in İran ve Mısır'dan İstanbul'a getirdiği farklı gelenekleri temsil eden nakkaşların birbirleriyle çalışmaları sonucu, hem Hüseyin Baykara dönemi Herat nakkaşhânesinin üslûbu hem de Osmanlı karakterinin yansıdığı bir resim tarzı doğar. Kanunî Sultan Süleyman devrinde ise, kimi Akkoyunlu-Şiraz, kimi de Tebriz'den saraya gelen nakkaşların tesirleri minyatürlere yansır ve 1520-1574 dönemi Osmanlı sarayında minyatürlü yazmaların sayısı elliye ulaşır. Bu dönemde Doğu'dan gelen sanatkârların yanı sıra Bosnalı, Macar, Arnavutluk, Avusturyalı, Moldavyalı, Çerkez ve Gürcüler de vardır.

16. yüzyılın önemli nakkaşlarından biri kaleme aldığı tarihî konulu eserleri figürsüz manzaralar ve topografik şehir görünümleriyle resimleyen Matrakçı Nasuh'tur. Nasuh'un ilk çalışmalarından biri Tarih-i Sultân Bâyezid'dır. Ayrıca Yavuz Sultan Selim devrini konu alan bir başka eserinde de ordunun Tebriz seferinde konakladığı menzilleri resmetmiştir. Kanûnî Sultan Süleyman'ın Irak seferine dair Mecmûa-i Menâzil ve Süleymannâme'de Nasuh'un metinlerini yazarak resmettiği diğer kitaplardır. Sanatçı bu eserlerde konaklama yerlerinde bir takım dekoratif unsurlar kullanmasına rağmen, gerçeğin dışına çıkmamıştır. Bilhassa şehir plânlarını mimarî anıtları ve şehirlerin tipik özelliklerini ifadede oldukça titiz davranmıştır (Tanındı, 1966-68, s. 102-103). Kanunî dönemine, Bağdat'lı olan ve Tebriz'den Anadolu'ya gelip bir süre Amasya'da kalan ve sonra İstanbul'a gelen Şah Kulu adında bir sanatkâr yepyeni bir üslûp ve teknik getirir. Saz üslûbu, saz yolu, saz yazma, saz işlemek denilen bu üslûp aslında daha ziyade mürekkep ve altın ile usta fırça hareketlerinin gösterildiği bir resim tarzıdır. Bu yolda pek çok albümde resimleri bulunan bir başka nakkaş ise, 16. yüzyılın sonlarına doğru Veli Can'dır (Mahir, 1981, s. 113).

16. yüzyılın ikinci yarısında doğan klâsik üslûbun en büyük ustası Nakkaş Osman ile beraber Osmanlı minyatür sanatı kalıpçı ve bezemeci anlayışından sıyrılıp gerçekçi, yalın bir anlatım diline kavuşur. Nakkaş Osman'ın en önemli

*Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü

Bir Temsilin Hikayesi Sergisi Katalog Metni
"Uygurdan Osmanlıya Minyatür Sanatı"

30 Nisan/12 Haziran 2025
Başakşehir/ İstanbul

eserlerinden biri şüphesiz Surnâme-i Hûmayun'dur. III. Murat devrinde (1574- 1595) resmedilen eser şehzade III. Mehmed'in sünnet edilmesi vesilesiyle yapılan geçit törenlerini ve eğlenceleri anlatır. Pastel renkler kullanan Nakkaş Osman, Sûrname-i Hümâyûn'da nakkaşlık konusunda tüm hünerlerini göstermiştir. İstanbul'daki günlük hayatı, esnafların karakteristik özelliklerini, törenlerin canlı ve neşeli havasını yansıtan tasvirleri belge değeri taşıması bakımından önem taşır. Sultan III. Mehmed (1595-1603) ve I. Ahmed (1603-1617) dönemlerinde, 1581 yılından itibaren Nakkaş Osman'ın yanında çalışanlar arasında yer alan Nakkaş Hasan ise yirmi kadar yazmanın resimlenmesinde çalışır ve 1590 yılından itibaren nakkaşhanede etkin olmaya başlar. Siyer-i Nebî minyatürlerinden de anlaşılacağı üzere 1595'te sanatkârın üslûbu hazırlanan tarih ve edebiyat konulu tüm eserlere yansır (Banu Mahir, 2005, s. 122).

Sultan I. Ahmed döneminde tek yaprak resim ve minyatürlerin belirli bir sıraya göre yerleştirildiği el yazması formatındaki murakka (albüm) yapımcılığı önem kazanır. 17. yüzyılda minyatür geleneğindeki tasvirlerin saray dışında, özellikle İstanbul'a gelen yabancılar için hazırlanan kıyafet albümleri içerisinde tek figür resimler olarak yaygınlaştığı görülür. Bu dönemde İstanbul'da yaşayan esnaf grupları hakkında bilgiler veren Evliya Çelebi, kentte faaliyet gösteren üç farklı nakkaş grubundan bahseder. Bu üç esnaf nakkaş grubunun varlığı, o dönemde sarayın dışında da önemli bir sanat ortamının oluştuğuna işaret eder.

18. ve 19. yüzyıllar Osmanlı Devleti'nin gücünü yitirip, Avrupa'yla ticari antlaşmalar yapılmak zorunda kalındığı ve Fransızların sosyal hayatta etkili olmaya başladıkları bir dönemdir. Batılılaşma hareketleri "Lale Devri" olarak bilinen III. Ahmed'in saltanat yıllarında (1703-1730) hız kazanır ve bu süreç minyatür sanatına yepyeni bir sanatkârı Levni'yi kazandırır. Levni'nin klâsik üslûptan çıkarak yeni bir sanat anlayışını özümsediği söylenebilir. Edirne'den gelerek İstanbul nakkaşhanesinde önce öğrenci olan, bir süre saz üslûbunda tezhip ve resim çalışan Levnî'nin en önemli eserlerinden biri, III Ahmed'in dört oğlunun 1720'de yapılan sünnet düğününü anlatan Sûrnâme-i Vehbî'dir. Ayrıca, 1710- 20 yılları arasında saray için kırk sekiz kadın ve erkek tasvirini içeren bir kıyafet albümü de hazırlamıştır (Mahir, 1981, s. 113).

Osmanlı tasvir sanatında III. Ahmed döneminden sonra resim yapan sanatçıların daha yenilikçi olduğu görülür. Geleneksel minyatür tekniğiyle çalışan son nakkaşlardan biri Abdullah Buharî'dir. İki boyutlu yüzeysel anlatımı üç boyutlu hacimli bir anlatıma dönüştüren Levnî'yi takip eden Buharî, tek figür resimleri dışında çiçek resimleri de yapmıştır. 18. yüzyılın ikinci yarısında artık Osmanlı padişahları yağlıboya portrelerini yaptırmaya başlar ve Osmanlı tasvir sanatı, tekniğin ve malzemenin değiştiği başka bir tarafa doğru yönelir. Sonuç olarak; elimizdeki en eski örnekler olarak günümüze ulaşan 8. yüzyıl Uygur yazmalarında başladığını düşündüğümüz minyatür sanatı 1250 yıl boyunca çok geniş bir coğrafyaya yayılır, farklı kültür ve dinlerde şekillenir. Bu sanat; Mezopotamya topraklarında ressam Mani ile başlar ve İç Asya'da Uygur Türkleriyle gelişip, İslâm sonrası Selçuklu kültür ortamıyla şekillenerek, Timur, Safevî ve Türkmen etkileriyle Anadolu topraklarında Osmanlı Devleti'nde kadar kendine has üslubuyla ulaşır. Her dönemde aynı anlatım dili kullanılmakla beraber tasarım kurgusu, renk gibi detaylarla döneme ait özellikler kazanmıştır. Bu özellikler bize sanat estetiği açısından önemli bilgiler sunar. Ancak doğunun bu resim sanatı, bize belgeleme niteliği sayesinde daha önemli bir verileri günümüze taşımıştır. Bu sayesinde minyatür sanatı, bugün doğu medeniyetlerinin kültür tarihinin aydınlatılması açısından en önemli belgelerdir.

Kaynakça

And, Metin (2004). Osmanlı Tasvir Sanatları, Türkiye İş Bankası, İstanbul.
Arseven, C. Esat (1973). Türk Sanatı, İstanbul.
Arseven, Celal Esat (1983). Türk Sanat Ansiklopedisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, C.4, İstanbul.
Aslanapa, Oktay (1976). Türk Sanatı I, İstanbul.
Atıl, Esin (1999). Levni ve Surname, Koçbank, İstanbul.
Bağcı, Serpil - Çağman, Filiz - Renda, Günsel - Tanındı, Zeren (2006). Osmanlı Resim Sanatı, T.C Kültür Bakanlığı, İstanbul.
Çağman, Filiz - Tanındı, Zeren (1979). Topkapı Sarayı Müzesi İslam Minyatürleri, İstanbul.
Gray, Basil (1931). Persian Miniature Painting, New York.
İpşiroğlu, Mazhar (1985). Bozkır Rüzgarı, İstanbul.
İrepoğlu, Gül (1999). Levni, T.C. Kültür Bakanlığı, İstanbul.
Mahir, Banu (1981). "Saray Nakkaşhanesinin Ünlü Ressamı Şahkulu ve Eserleri", T.S.M. Yıllık-1, İstanbul.
Mahir, Banu (2005). "Minyatür", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 30, İstanbul.
Mahir, Banu (2005). Osmanlı Minyatür Sanatı, Kabalcı, İstanbul.
Masterpieces of Persian Painting, Tehran Museum of Contemporary Art, İran, Tehran, 2005.
Mülayim, Selçuk (2004). Nakkaşların Ustası Mani, Sanat ve İnanç 2, MSGSÜ, İstanbul.
Öney, Gönül (1992). Anadolu Selçuklu Mimari Süslemesi ve El Sanatları, Ankara.
Tanındı, Zeren (1966-68). "Tarihi Konuda İlk Osmanlı Minyatürleri", Sanat Tarihi Yıllığı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
Thomas W. Lentz - Glenn D. Lowry (1989). Timur And The Princely Vısıon, Persian Art and Culture in the Fifteenth Century, Washington, D.C.
Yurdaydın, Hüseyin G. (1976). Beyân-ı Menâzil-i Sefer-i Irâkeyn-i Sultan Süleyman Han, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Bir Temsilin Hikayesi
Sanatçı Özgeçmişleri

Geleneksel Türk Sanatları bölümünde, Doç. Dr. Şehnaz Biçer danışmanlığında gerçekleştirmiş olduğu "15. Yüzyıl Timurlu Devri Kelile ve Dimne'leri Analitik Çözümlemesi" isimli tezi ile tamamlamıştır (2021). 2005 yılından beri yurt içi ve yurt dışında karma sergilere katılmaktadır. Sanatsal çalışmalarını Kadıköy'de kendi sanat atölyesinde gerçekleştirmeye devam eden Öztürk, yer aldığı sosyal ve bilimsel projelerle de Geleneksel Türk Sanatları sahasına katkı sağlamaya çalışmaktadır. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Tezhip-Minyatür ASD'da Öğr. Gör. Dr. kadrosunda akademik kariyerine devam etmektedir.

Nusret Çolpan, İlk ve Orta öğretimini Bandırma'da tamamladı. Daha sonra İstanbul'da Zincirlikuyu Meslek Lisesini ve Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesini bitirdi. Bu yıllarda İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü'nde Prof. Dr. A. Süheyl Ünver ve Azade Akar'dan Türk Süsleme Sanatları dersi aldı ve minyatür çalışmaya başladı. Kendisini Kanuni devrinde yaşayan Matrakçı Nasuh isimli sanatçı çok etkilemiştir. Mimaride kazandığı disiplin ve görüşten de faydalanarak minyatüre kendine has bir çizgi ve renk getirmiştir. Ancak bunu minyatürün genel prensiplerine uyarak yapmıştır. Sanatçı yurt içinde ve yurt dışında muhtelif sergiler açmış ve sergilere katılmıştır. 35 yıl minyatür çalışan sanatçının yurt içinde ve yurt dışında değişik koleksiyonlarda yaklaşık 300 eseri bulunmaktadır. Eserlerinin bazıları Fransa Devlet başkanı Jacques Chirac, Rusya Devlet başkanı Vladimir Putin, Santa Barbara Müzesi, Wall Street Journale , Genelkurmay Başkanlığında, T.C. Dış İşleri Bakanlığı ayrıca yeni açılan İstanbul Metrosu istasyonları, Hava Kuvvetleri 2. Ana Jet Üssü, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü, Dubai Yunanistan ve Tayland'da büyük boyutta çini üzerine yapılmış çalışmaları bulunmaktadır. Sanatçı 31 Mayıs 2008 Cumartesi sabahı hayata gözlerini yumdu.

Serap Zeliha Ektirici, Adana'da doğdu. Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümünden mezun oldu. Ç.Ü. Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim dalında yüksek lisans yaptı. Özel sektörde 17 yıl Mikrobiyolog olarak çalıştı. 2010 yılında Mesut Dikel Sanat Atölyesinde Tezhibe başladı. 2011yılında Neslihan Atar ile devam etti. 2015 yılında Gülçin Anmaç'dan Minyatür dersleri almaya başladı. Üsküdar Belediyesi Balaban Kültür Merkezi, TBMM Milli Saraylar'a bağlı Yıldız Şale Türk Tezyini Sanatları Eğitim Merkezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kültür Merkezi bünyesinde bulunan Albaraka Sanat Akademisi'nde minyatür dersleri aldı. Aralarında Üsküdar Belediyesi II. Minyatür yarışması (2022) sergileme, Üsküdar Belediyesi III. Minyatür yarışması (2023) Sergileme, Gaziantep Uluslararası Gelenekli Türk İslam Sanatları Yarışması (2023) Minyatür Dalı'nda başarı ödülü olmak üzere 13 sergiye katıldı.Halen Gülçin Anmaç Sanat Atölyesi'ne devam etmektedir.

Şehnaz Biçer, Lisans eğitimini Mimar Sinan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatlarında yaptı. Yüksek lisans ve Sanatta Yeterlilik eğitimini Marmara Üniversitesi'nde tamamladı ve sanatta yeterliliğini "Timurlu Dönemi Herat Tezhip Sanatı" üzerine verdi. 2010 yılında, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde "Uygur El yazmaları" üzerine yaptığı doktora çalışmasıyla Dr. ünvanını aldı. 2011-15 yılları arasında Doktora konusunda uzmanlaşmak için, Brandenburgische, Akademie Der Wissenschaften, Museum für Asiatische/Berlin Asya Sanat Müzesi'nde Turfan Koleksiyonu'nda bulunan Maniheist Uygur el yazmaları üzerinde araştırmalar yaptı. Bu alanda ulusal ve uluslararası alanda birçok yayına imza attı. Sanatçının makaleleri, Brepols yayınlarından Corpus Fontium Manichaeorum serilerinde yer aldı. 2016-2023 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı desteğiyle gerçekleştirilen "İstanbul Muhafı" projesinin sanat danışmanlığını üstlendi. On cilt olarak tasarlanan bu eser, her bir cildiyle yüzyıllar boyunca önemli sanat merkezlerinin tezhip, hat ve cilt üsluplarını bir araya getirdi. 1993 yılında Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümünde başladığı akademik hayatına 2020'den bu yana doçent ünvanlıyla devam etmektedir. Çok sayıda kişisel sergi açan, karma sergilere katılan ve ödüller alan sanatçının son kişisel sergisinin temasını; doğu mitolojisinde yer alan uzun, güçlü gagası ve gagasında çok sayıda delik bulunan ve bu deliklerden güzel melodiler çıkaran bir kuş olan "Kaknüs" oluşturur. Bin yıllık ömrü olan bu kuşun, bir dağa çekilip "Küllerinden Yeniden" var oluşunun öyküsünü, kendi sanatında yansıtmak istemiştir. Geçmişin derin izlerini ve kendi kültürüne ait köklü sanatını, küllerinden yeniden doğan Kaknüs kuşu gibi günümüz çağdaş dünyasında yeni yorumlarla var etmeyi hedeflemektedir.

Ülker Erke, 1932 yılında İstanbul'da doğdu. Amerikan Kız Koleji mezunudur. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Tarihi ve Deontoloji Ana Bilim Dalı Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver Nakışhanesinde 1986 -1996 yılları arasında ders verdi. 23 kişisel, 63 karma sergi açan Erke, Âlem Dönüyor-Minyatürlerle Mevlevihaneler sergisiyle Türkiye Yazarlar Birliği Ödülünü ve 2006 yılında Geleneksel Sanatlar Dalında Yılın Sanatçısı Ödülünü aldı. Çeşitli kurumlar tarafından

1642 ∞ 2025 **Bir Temsilin Hikayesi**

HÜSN-İ HAT - TEZHİP - MİNYATÜR
30 NİSAN-12 HAZİRAN 2025

HÜSN-İ HAT Abdullah Eren · **Abdullah Hulusi Efendi** · Abdurrahman Depeler · **Ali Alparslan** · Ali Toy · Aydın Ergün · Betül Sayın · Cemal Gündoğdu Efdaluddin Kılıç · **Emin Barın** · Fatih Özkafa · Ferhat Kurlu · Fuat Başar · Gürkan Pehlivan · **Hafız Osman** · Halil İbrahim Umuç · **Hamid Aytaç** · **Hasan Çelebi** · Hilal Kazan · Hüseyin Gündüz · Hüseyin Hüsnü Türkmen · Hüseyin Öksüz · Hüsrev Subaşı · **İsmail Hakkı Altunbezer** · **Kamil Akdik** · **Kazasker Mustafa İzzet Efendi** · **Kemal Batanay** · **Mahmud Celâleddîn Efendi** · **Mehmed Aziz Rifâî Efendi** · Mehmet İşcan · Mehmet Memiş · Meliha Saral · **Mustafa Halim Özyazıcı** · Mustafa Parıldar · **Necmeddin Okyay** · **Sami Efendi** · Savaş Çevik · Sultan Aydın · Tahsin Kurt · Zeki Korkut **TEZHİP** Ali Rıza Abasalt · Asiye Kafalıer Dönmez · Asuman Coşkun · Atilla Turgut · Ayşe Nurgül Kabasakal · Ayşenur Genç · Ayten Tiryaki · Banu Kaçkaner · Berrin Abbasoğlu · Betül Gündüz · Ebru Senanur Çağıl · Emel Türkmen · Esra Ecer Uzun · Faruk Taşkale · **Fatma Rikkat Kunt** · Füsun Oker Karagöz · Gülnihal Küpeli · Gülnur Duran · Hafize Subaşı Özkaya · Handan Akbulut · Hasan Türkmen · Hatice Kübra Uyan · Hatice Öztürk · Hürriyet Gençbay · İnci Ayan Birol · **İsmail Hakkı Altunbezer** · **Kerim Silivrili** · **Neriman Silivrili** · Mamure Öz · Mariye Turan · **Melek Antel** · Meral Cantürk · **Meral Ilgaz** · **Mihriban Sözer Keredin** · **Muhsin Demironat** · Mustafa Çelebi · Müneyyer Üçer · Nesrin Tekçe · Nilüfer Kurfeyz · Selim Sağlam · Orhan Dağlı · Özlem Gören · Semih İrteş · Sevgi İrteş · **Süheyl Ünver** · **Tahsin Dündar Aykutalp** · Tuba Asiltürk İlhan · Turay Selçuker **MİNYATÜR** Aysun Mirzaoğlu · Ayşe Tak · Betül Bilgin · **Cahide Keskiner** · Dürdane Ünver · Eda Erzurumluoğlu Tülek · Esin Uyar · Fatma Kesgün · Gülbün Mesara · Gülçin Anmaç · Hilal Arpacıoğlu · Hilal Başbuğ Yıldız · Leyla Kara · Nazmi Kişioğlu · Nilgün Gencer · Nuran Öztürk · **Nusret Çolpan** · Serap Zeliha Ektirici · Şehnaz Biçer · **Ülker Erke** · Yağmur Çam · Yakup Cem · Zehra Çekin

BAŞAKŞEHİR BELEDİYESİ
BAŞAKŞEHİR KÜLTÜR SANAT
ŞEHİR SANAT BAŞAKŞEHİR

1642 — 2025 Bir Temsilin Hikayesi

Sayın;

Prof. Dr. Şehnaz Biçer

Başakşehir Belediyesi Şehir Sanat Galeri'de
30 Nisan - 12 Haziran tarihleri arasında düzenlenen
***"Bir Temsilin Hikâyesi"** sergisine eserinizle katkı sağladığınız için teşekkür eder,*
sanat yolculuğunuzda başarılarınızın devamını dilerim.

Yasin KARTOĞLU
Başakşehir Belediye Başkanı

BAŞAKŞEHİR BELEDİYESİ

ŞEHİR SANAT BAŞAKŞEHİR

BAŞAKŞEHİR GELENEKLİ SANATLAR AKADEMİSİ